

RAAD VAN STATE

afdeling Wetgeving

advies 77.471/1
van 12 maart 2025

over

een voorontwerp van decreet ‘over het onderwijs XXXV’

Op 10 februari 2025 is de Raad van State, afdeling Wetgeving, door de Vlaamse minister van Onderwijs, Justitie en Werk verzocht binnen een termijn van dertig dagen een advies te verstrekken over een voorontwerp van decreet ‘over het onderwijs XXXV’.

Het voorontwerp is door de eerste kamer onderzocht op 4 maart 2025. De kamer was samengesteld uit Pierre LEFRANC, kamervoorzitter, Brecht STEEN en Tim CORTHAUT, staatsraden, Michel TISON, assessor, en Eline YOSHIMI, griffier.

De verslagen zijn uitgebracht door Barbara SPEYBROUCK, eerste auditeur en Allan MAGEROTTE, adjunct-auditeur.

Het advies, waarvan de tekst hierna volgt, is gegeven op 12 maart 2025.

*

1. Met toepassing van artikel 84, § 3, eerste lid, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, heeft de afdeling Wetgeving zich toegespitst op het onderzoek van de bevoegdheid van de steller van de handeling, van de rechtsgrond¹, alsmede van de vraag of aan de te vervullen vormvereisten is voldaan.

STREKKING VAN HET VOORONTWERP

2. Het om advies voorgelegde voorontwerp van decreet bevat een ruime waaier van uiteenlopende wijzigingen aan dertien onderwijsdecreten van de Vlaamse Gemeenschap, met als doel de onderwijswetgeving te corrigeren, aan te vullen en te verduidelijken. De wijzigingen hebben zowel betrekking op de zgn. niveaudecreten als de zgn. themadecreten. De meest in het oog springende inhoudelijk wijzigingen zijn de mogelijkheid voor de besturen, school- en centrumbesturen van het basis-, secundair, volwassenen- en deeltijds kunstonderwijs, en de CLB's, onderwijsinternaten en leersteuncentra om personeel aan te stellen via werkingsbudget met subsidies van de Stichting Leerpunt (artikelen 19, 28, 29, 40, 50, 84, 86, 90 en 95), het afstemmen van de specifieke buitencontractuele aansprakelijkheidsregels die gelden voor cursist-stagiairs (volwassenenonderwijs), leerling-stagiairs (secundair onderwijs) en student-stagiairs (hoger onderwijs) op de nieuwe aansprakelijkheidsregels van het Burgerlijk Wetboek die sinds 1 januari 2025 in werking zijn getreden (artikelen 27, 33 en 64), de afschaffing van de mogelijkheid om een uitzondering aan te vragen op de zogenaamde equivalentievoorwaarde voor de organisatie van anderstalige initiële bachelor- of masteropleidingen (artikelen 53, 59 en 60), een vernieuwde evaluatie- en remediëringsprocedure voor de personeelsleden van de centra voor basiseducatie (artikelen 70 tot 80), de invoering van een recht op een gegarandeerde schoolloopbaan voor leerlingen die permanent onderwijs aan huis volgen, zowel in het basis- als secundair onderwijs (artikelen 9 en 31) en het verruimen van de zogenaamde ventielprocedure bij inschrijvingen zowel in het basis- als secundair onderwijs, wanneer schoolbesturen in de onmogelijkheid zijn om bij de inrichting van een nieuw capaciteitsniveau aan te sluiten bij een aanmeldingsprocedure (artikelen 12, 16, 42 en 45), en de verduidelijking dat voorlopig tijdelijk aangestelde personeelsleden in afwachting van de erkenning van de gelijkwaardigheid van hun diploma recht hebben op salaris op basis van de laagste salarisschaal die van toepassing is op het ambt (artikelen 2, 4 en 69).

ONDERZOEK VAN DE TEKST

Hoofdstuk 1 – inleidende bepaling

3. Over dit hoofdstuk zijn geen opmerkingen te maken.

¹ Aangezien het om een voorontwerp van decreet gaat, wordt onder “rechtsgrond” de overeenstemming met de hogere rechtsnormen verstaan.

Hoofdstuk 2 – Wijziging van het decreet rechtspositie personeelsleden gemeenschapsonderwijs van 27 maart 1991

Artikel 2

4.1. Artikel 17, § 2, van het decreet rechtspositie personeelsleden gemeenschapsonderwijs voorziet in de mogelijkheid dat een personeelslid voorlopig tijdelijk wordt aangesteld in afwachting van het al dan niet toekennen door de NARIC van de gelijkwaardigheid van zijn diploma dat voldoet als bekwaamheidsbewijs voor een aanstelling in het ambt.² Deze mogelijkheid is in werking getreden op 1 september 2024.³ Een gelijkaardige bepaling is opgenomen in artikel 19, § 3, van het decreet rechtspositie personeelsleden gesubsidieerd onderwijs⁴ (artikel 4 van het voorontwerp) en in artikel 27, § 2, van het decreet Rechtspositie Basiseducatie⁵ (artikel 69 van het voorontwerp).

Volgens de memorie van toelichting “verduidelijkt” artikel 2 van het voorontwerp dat tijdens de voorlopige aanstelling het personeelslid de laagste salarisschaal voor het ambt in kwestie ontvangt.⁶

4.2.1. Overeenkomstig artikel 97, vijfde lid, van het voorontwerp heeft deze bepaling van het voorontwerp uitwerking met ingang van 1 september 2024.

4.2.2. De niet-retroactiviteit van decreten is een waarborg ter voorkoming van rechtsonzekerheid. Die waarborg vereist dat de inhoud van het recht voorzienbaar en toegankelijk is, zodat de rechtzoekende in redelijke mate de gevolgen van een bepaalde handeling kan voorzien op het tijdstip dat die handeling wordt verricht. De terugwerkende kracht kan enkel worden verantwoord wanneer ze onontbeerlijk is voor de verwezenlijking van een doelstelling van algemeen belang.⁷ Indien bovendien blijkt dat de terugwerkende kracht tot doel heeft de afloop van een gerechtelijke procedure in een welbepaalde zin te beïnvloeden of de rechtscolleges te verhinderen zich uit te spreken over een welbepaalde rechtsvraag, vergt de aard van het in het geding zijnde beginsel dat uitzonderlijke omstandigheden of dwingende motieven van algemeen belang een verantwoording bieden voor het optreden van de wetgever, dat ten nadele van een

² Hersteld bij artikel 3 van het decreet van 19 april 2024 ‘over het onderwijs XXXIV’ (amendement nr. 36, *Parl.St.* VI. Parl. 2023-24, nr. 2056/3, p. 2).

³ Artikel 214, eerste lid, van het decreet van 19 april 2024.

⁴ Hersteld bij 6 van het decreet van 19 april 2024 (amendement nr. 37, *Parl.St.* VI. Parl. 2023-24, nr. 2056/3, p. 3).

⁵ Ingevoegd bij artikel 164 van het decreet van 19 april 2024 (amendement nr. 63, *Parl.St.* VI. Parl. 2023-24, nr. 2056/3, p. 21).

⁶ Hierover werd aan de gemachtigde een vraag gesteld.

⁷ Vaste rechtspraak van het Grondwettelijk Hof, zie o.m.: GwH 21 november 2013, nr. 158/2013, B.24.2; GwH 19 december 2013, nr. 172/2013, B.22; GwH 29 januari 2014, nr. 18/2014, B.10; GwH 9 oktober 2014, nr. 146/2014, B.10.1; GwH 22 januari 2015, nr. 1/2015, B.4; GwH 7 mei 2015, nr. 54/2015, B.12; GwH 14 januari 2016, nr. 3/2016, B.22; GwH 3 februari 2016, nr. 16/2016, B.12.1; GwH 28 april 2016, nr. 58/2016, B.9.2; GwH 9 februari 2017, nr. 15/2017, B.9.2.

categorie van burgers afbreuk doet aan de jurisdictionele waarborgen die aan allen worden geboden.⁸

4.2.3. In de memorie van toelichting wordt de terugwerkende kracht gemotiveerd als volgt:

“het principe van bezoldiging aan de laagste salarisschaal voor het ambt waarin het personeelslid een voorlopig tijdelijke aanstelling krijgt, wordt zo toegepast door het Agentschap voor Onderwijsdiensten en het Agentschap voor Hoger Onderwijs, Volwassenenonderwijs, Kwalificaties en Studietoelagen sinds de invoering van de maatregel (1 september 2024) en is ook zo gecommuniceerd. De terugwerkende kracht doet geen afbreuk aan het gelijkheidsbeginsel.”⁹

Over de terugwerkende kracht heeft de gemachtigde het volgende verklaard:

“→ AGODI heeft dit zo gecommuniceerd op de jaarlijkse infosessies bij de start van het schooljaar op beide personeelsafdelingen. Ook in Weetulex, AGODI's intern informatiesysteem, zijn op 13-09-2024 richtlijnen gepubliceerd voor AGODI's dossierspecialisten over hoe ze met dergelijke dossiers moeten omgaan (procedure 2024-0039). Dus dit wordt sinds 01-09-2024 zo toegepast.

→ Zo is het trouwens ook opgenomen in de omzendbrieven waarin de voorlopige tijdelijke aanstelling wordt toegelicht. Zie voor het ‘leerplicht’ onderwijs de omzendbrief De tijdelijke aanstelling van bepaalde duur en van doorlopende duur in een wervingsambt, bv. punt 2.1.1.1.

→ En voor de basiseducatie de omzendbrief Statuut personeelsleden basiseducatie, punt 7.1.”

4.3. Voor zover er geen tijdelijke aangestelde personeelsleden zijn waaraan sinds 1 september 2024 een hogere salarisschaal werd toegekend op grond van artikel 17 van het decreet rechtspositie personeelsleden gemeenschapsonderwijs, en er geen tijdelijke personeelsleden zijn aangesteld sinds 1 september 2024 waarmee een geschil is ontstaan over de toepasselijke salarisschaal, lijkt de terugwerkende kracht aanvaardbaar. Voor zover er zich, niettegenstaande de verklaring van de gemachtigde, wel zulke gevallen zouden voordoen, zullen de stellers van het ontwerp in staat moeten zijn om op een meer passende wijze de doelstelling van algemeen belang c.q. de uitzonderlijke omstandigheden of dwingende motieven van algemeen belang aan te geven die de terugwerkende kracht kunnen verantwoorden.

4.4. Een gelijkaardig voorbehoud dient te worden gemaakt bij de artikelen 4 en 69 van het voorontwerp.

⁸ Vaste rechtspraak van het Grondwettelijk Hof. Zie bv.: GwH 21 november 2013, nr. 158/2013, B.24.2; GwH 9 oktober 2014, nr. 146/2014, B.10.1; GwH 28 mei 2015, nr. 77/2015, B.4.1; GwH 24 maart 2016, nr. 48/2016, B.6; GwH 6 oktober 2016, nr. 126/2016, B.7.3.

⁹ Omzendbrief ‘De tijdelijke aanstelling van bepaalde duur en van doorlopende duur in een wervingsambt’ PERS/2019/03 van 24 september 2019: <https://data-onderwijs.vlaanderen.be/edulex/document/15412# TIJDELIJKE AANSTELLING IN 4>.

Omzendbrief ‘Statuut personeelsleden basiseducatie’ VWO/2017/01 van 14 december 2017: <https://data-onderwijs.vlaanderen.be/edulex/document/15100#7>.

Hoofdstuk 3 – Wijzigingen van het decreet rechtspositie personeelsleden gesubsidieerd onderwijs van 27 maart 1991

Artikel 4

5. Bij dit artikel kan worden verwezen naar opmerking 4.1 tot 4.4.

Hoofdstuk 4 – Wijzigingen van het decreet basisonderwijs van 25 februari 1997

Artikel 6

6. Volgens de memorie van toelichting worden in punt 1 en punt 2 van artikel 6 van het voorontwerp “de paragrafen die het gezamenlijk organiseren van een taalintegratietraject regelen, opgeheven” en wordt er “een algemeen artikel opgenomen in het decreet basisonderwijs dat de samenwerking van scholen bij lesbijwoning van leerlingen in een andere school regelt.” De paragrafen 7,¹⁰ 8 en 10 van artikel 11^{quater} van het decreet basisonderwijs die men beoogt op te heffen, hebben echter zowel betrekking op het taalintegratietraject dat wordt georganiseerd door een individuele schoolbestuur als op een taalintegratietraject dat wordt georganiseerd op basis van een samenwerking tussen schoolbesturen, desgevallend via lesbijwoning in een andere school, zodat de ontworpen wijziging verder lijkt te gaan dan de doelstelling die wordt beoogd in de memorie van toelichting.

Het verdient aanbeveling om de discrepantie tussen de tekst van het voorontwerp en doelstelling van de ontworpen bepaling zoals die in de memorie van toelichting wordt weergegeven, weg te werken.

Artikel 12

7. In het bestaande artikel 37/14, eerste lid, van het decreet basisonderwijs wordt de “ventielprocedure” ook mogelijk gemaakt voor een schoolbestuur dat omwille van uitzonderlijke omstandigheden in de onmogelijkheid verkeert om bijkomende inschrijvingen te realiseren in bepaalde niveaus, onder meer in “een taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal”. Het bij artikel 12 ingevoegde, artikel 37/14, vijfde lid, voorziet erin dat een schoolbestuur dat uiterlijk op 15 november van het voorafgaande schooljaar niet heeft gemeld dat het van een aanmeldingsprocedure zal gebruikmaken voor een van de nieuw opgerichte niveaus die zijn vermeld in het artikel 37/14, eerste lid, behalve voor de oprichting van een taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal.

¹⁰ Zo bepaalt de op te heffen paragraaf 7 van artikel 11^{quater} dat de leerkracht die het onderwijs in het taalintegratietraject verstrekt wordt betrokken bij de beslissing over de duur en intensiteit van het taalintegratietraject.

Gevraagd of het de bedoeling is dat de uitbreiding van de ventielprocedure niet geldt voor een nieuw opgerichte taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal, verklaarde de gemachtigde dat dit niet het geval is en dat de tekst van het ontworpen artikel 37/14, vijfde lid, zal worden aangevuld.

Artikel 16

8. Artikel 16 van het voorontwerp maakt de ventielprocedure in geval van een nieuw opgerichte school, vestigingseenheid, leerjaar of geboortjaar van toepassing voor scholen in Brussel-Hoofdstad. In het ontworpen artikel 37/52/1, eerste lid, wordt gepreciseerd dat het moet gaan om een schoolbestuur dat “in de onmogelijkheid verkeerde om van de gezamenlijke aanmeldingsprocedure gebruik te maken”. Nochtans geldt voor scholen die binnen het werkingsgebied van het LOP Brussel-Hoofdstad vallen hoe dan ook een verplichte gezamenlijke aanmeldingsprocedure, behalve voor inschrijvingen in de taalafdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal waar de aanmeldingsprocedure weliswaar verplicht is maar niet *per se* gezamenlijk moet.

In de memorie van toelichting wordt weliswaar gesteld dat dit “enkel mogelijk [is] indien deze situatie zich voordoet op een tijdstip dat het onmogelijk is om nog aan te sluiten bij de gezamenlijke aanmeldingsprocedure”. Gevraagd wanneer het precies onmogelijk is om gebruik te maken van de gezamenlijke aanmeldingsprocedure bij een nieuw opgericht capaciteitsniveau, en of dat met bepaalde termijnen te maken heeft, verduidelijkte de gemachtigde het volgende:

“Het klopt dat het te maken heeft met de termijnen. Voor de inschrijvingen moeten scholen uiterlijk 15 november een beslissing nemen over het aanmelden door middel van:

- ofwel een melding aan AGODI over het gebruik van een zogenaamd ‘standaarddossier’
- ofwel een aanvraag bij de commissie inzake leerlingenrechten voor de afwijking op een standaarddossier.

Scholen zijn ook verplicht zich te houden aan een tijdslijn voor aanmeldingen en inschrijvingen, vastgelegd door de Vlaamse Regering.

De oprichting van een nieuwe school of vestigingsplaats vindt pas later plaats, na deze aanvraag en vaak ook nadat de inschrijvingsprocedure reeds lopende is. Doorgaans is er pas duidelijkheid over de nieuwe oprichting in de laatste maanden van het voorafgaande schooljaar. Zo moet een schoolbestuur uiterlijk 1 mei een structuurwijziging melden in het basisonderwijs. Het is uiteraard wenselijk om zoveel mogelijk zekerheid te hebben over de effectieve oprichting alvorens inschrijvingen op te starten.

Bij zo’n oprichting bestaat er nu onduidelijkheid hoe deze scholen hun inschrijvingen moeten organiseren. Deze scholen kunnen zowel op gebied van de regelgeving als op praktisch vlak niet meer deelnemen aan de lopende inschrijvings- en aanmeldingsprocedure. Deze artikelen bieden een antwoord op dit probleem. Gezien de situaties uiteenlopend zijn, soms kan een school alsnog deelnemen aan de aanmeldingen, andere keren is het daarvoor te laat etc., is het aangewezen dat dit geval per geval bekeken kan worden door de Commissie inzake leerlingrechten.”

Het strekt tot aanbeveling om deze verduidelijking op te nemen in de memorie van toelichting. Deze verduidelijking geldt ook voor het artikel 45 van het voorontwerp dat betrekking heeft op de ventielprocedure voor de inschrijving in het secundair onderwijs in het tweetalig gebied Brussel-Hoofdstad.

9. Opmerking 8 aangaande de ventielprocedure voor een nieuw opgerichte afdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal geldt ook voor het bij artikel 16 ingevoegde artikel 37/52/1, eerste lid, van het decreet basisonderwijs, met dien verstande dat men er bij de aanvulling van die bepaling rekening mee zal moeten houden dat schoolbesturen bij de oprichting van een afdeling Nederlands-Vlaamse Gebarentaal niet gehouden zijn tot deelname aan een gezamenlijke aanmeldingsprocedure.

Hoofdstuk 5 – Wijzigingen van het decreet van 15 juni 2007 betreffende het volwassenenonderwijs

Artikel 27

10.1. Artikel 27 van het voorontwerp heeft tot doel om de aansprakelijkheid in geval van schade berokkend door de cursist-stagiair zoals momenteel geregeld in artikel 126*bis* van het decreet van 15 juni 2007 ‘betreffende het volwassenenonderwijs’ in overeenstemming te brengen met de bepalingen van het boek 6 van het nieuwe Burgerlijk Wetboek, dit met terugwerkende kracht tot 1 januari 2025, datum waarop de betrokken bepalingen van het Burgerlijk Wetboek in werking zijn getreden.

De wijziging heeft onder meer tot gevolg dat de beperking van de aansprakelijkheid van de ouders tot de gevallen wanneer de minderjarige cursist-stagiair persoonlijk aansprakelijk is (bedrog, zware schuld, gewoonlijk voorkomende lichte schuld) wordt uitgebreid tot andere titularissen van het gezag over de persoon van de minderjarige (adoptanten, voogden en pleegzorgers) zoals bedoeld in artikel 6.12 van het Burgerlijk Wetboek en dat de aansprakelijkheid van personen belast met het toezicht op anderen, bedoeld in artikel 6.13 van het Burgerlijk Wetboek, waaronder de onderwijsinstelling die objectief aansprakelijk is voor fouten van leerlingen die onder haar toezicht staan, voortaan ook wordt beperkt tot enkel de gevallen waarin de cursist-stagiair persoonlijk aansprakelijk is.

10.2. De gemachtigde heeft bevestigd dat het beperken van de aansprakelijkheid van andere personen tot die gevallen waarin de cursist-stagiair persoonlijk aansprakelijk kan worden gesteld, niet impliceert dat die personen hun aansprakelijkheid niet meer zouden kunnen weerleggen overeenkomstig de artikelen 6.12 en 6.13 van het Burgerlijk Wetboek door aan te tonen dat de schade niet te wijten is aan een fout in hun toezicht. Het verdient aanbeveling, zoals de gemachtigde trouwens ook voorstelde, om dit in de memorie van toelichting te verduidelijken.

10.3. Over de uitwerking in de tijd van de nieuwe bepalingen inzake de beperking van de aansprakelijkheid, zie opmerking 31.1 tot 31.4.

10.4. Artikel 27, 4°, voegt een zinsnede in waardoor de stagegever voortaan wordt beschouwd “als een aansteller als vermeld in artikel 6.14 van het Burgerlijk Wetboek”. Het genoemde artikel 6.14 bestaat evenwel uit twee paragrafen, waarvan enkel de eerste paragraaf betrekking heeft op de aansprakelijkheid van de aansteller. De tweede paragraaf betreft immers specifiek de aansprakelijkheid van de rechtspersoon van publiek recht voor schade veroorzaakt door diens personeelsleden. Als de stagegever uitsluitend als aansteller wordt beschouwd, verdient het aanbeveling omwille van de duidelijkheid enkel te verwijzen naar artikel 6.14, § 1 van het Burgerlijk Wetboek.

Artikelen 28 en 29

11.1. De artikelen 28 en 29 van het voorontwerp voorzien in de mogelijkheid voor de centrubesturen van de centra voor basiseducatie en de centra voor volwassenenonderwijs om personeel aan te werven ten laste van subsidies die de Stichting Leerpunt toekent om de kwaliteit van onderwijs te versterken middels dezelfde regeling die geldt voor het aanstellen van personeel ten laste van het werkingsbudget.

De Stichting Leerpunt is een private stichting opgericht door de Vlaamse Regering bij beslissing van 16 december 2022, waarvan het maatschappelijk doel de doelstellingen zijn van het kenniscentrum Leerpunt die worden opgesomd in artikel 6/1 van het decreet van 8 mei 2009 ‘betreffende de kwaliteit van het onderwijs’ en waarvan in het genoemde artikel de subsidiëring in het vooruitzicht wordt gesteld.

Eenzelfde mogelijkheid tot aanstelling van personeel wordt ingevoerd voor de schoolbesturen van het basisonderwijs (artikel 19 van het voorontwerp), de schoolbesturen van het secundair onderwijs (artikelen 40 en 50 van het voorontwerp), de schoolbesturen van de academies in het deeltijds kunstonderwijs (artikel 84 van het voorontwerp), de besturen van de centra voor leerlingenbegeleiding (artikel 86 van het voorontwerp), de besturen van de leersteuncentra (artikel 90 van het voorontwerp) en de besturen van de onderwijsinternaten (artikel 95 van het voorontwerp).

11.2. Artikel 6/1 van het decreet van 8 mei 2009 ‘betreffende de kwaliteit van onderwijs’ maakt deel uit van Deel II van dat decreet. Luidens artikel 3 van het decreet van 8 mei 2009 is Deel II van toepassing op ‘de door de Vlaamse Gemeenschap erkende, gefinancierde of gesubsidieerde onderwijsinstellingen van het basisonderwijs, het secundair onderwijs, het volwassenenonderwijs, het deeltijds kunstonderwijs, op de door de Vlaamse Gemeenschap gefinancierde of gesubsidieerde centra voor leerlingenbegeleiding, op de door de Vlaamse Gemeenschap gefinancierde of gesubsidieerde leersteuncentra, op de door de Vlaamse Gemeenschap erkende, gefinancierde of gesubsidieerde onderwijsinternaten en op de pedagogische begeleidingsdiensten’.

Artikel 6/1, derde lid, van het decreet van 8 mei 2009 bepaalt evenwel het volgende:

“De inhoudelijke focus van het Leerpunt ligt op het ondersteunen van het pedagogisch-didactisch handelen van leraren in het basis- en secundair onderwijs.”

In artikel 6/1 worden voor het overige geen andere onderwijsniveaus ter sprake gebracht. Op grond van de bepalingen van het decreet van 8 mei 2009 is het derhalve niet zo duidelijk of de stichting Leerpunt wel andere besturen dan de schoolbesturen van het basis- en secundair onderwijs kan ondersteunen en er subsidies kan aan verlenen. Hierover ondervraagd verklaarde de gemachtigde het volgende:

“De Stichting Leerpunt richt zich momenteel inderdaad op ondersteuning van het basis- en het secundair onderwijs.

Bij de projecten die Leerpunt via subsidies van het departement Onderwijs en Vorming kan organiseren ten behoeve van die ondersteuning, kunnen in principe ook instellingen van [andere onderwijsniveaus bedoeld in artikel 3 van het kwaliteitsdecreet] ingeschakeld worden. Vandaar de toevoeging van de bepaling in de artikelen over personeel op werkingsbudget in de decreten van toepassing op die onderwijsniveaus.”

Het verdient aanbeveling om die verduidelijking op te nemen in de memorie van toelichting en bij gelegenheid omwille van de rechtszekerheid artikel 6/1 van het decreet van 8 mei 2009 op dit punt te verduidelijken.

12.1. Over de wijze waarop de subsidiëring van de Stichting Leerpunt verloopt, verklaarde de gemachtigde het volgende:

“Op basis van artikel 6/1 van het decreet van 8 mei 2029 wordt Leerpunt gesubsidieerd door middel van een kaderovereenkomst, goedgekeurd door de Vlaamse Regering op 19 april 2024. In deze kaderovereenkomst zijn strategische en operationele doelstellingen bepaald. Die doelstellingen zijn onder meer de valorisatie van praktijkgericht onderzoek en het opzetten van initiatieven die de versterking van evidence-informed werken in het onderwijs tot doel hebben. Het vierjarig werkingsprogramma van Leerpunt is als bijlage bij de kaderovereenkomst gevoegd en concretiseert deze doelstellingen, waarin acties zijn opgenomen zoals de financiering van implementatieprojecten om scholen te begeleiden in evidence-informed werken of de toekenning van middelen voor projecten die het evidence-informed werken op scholen stimuleren.”

En

“Zoals toegelicht (...) financiert Leerpunt implementatieprojecten, waarbij een groot deel van de kost bestaat uit de inzet van personeelsleden. In die projecten kunnen hogescholen, universiteiten of andere instellingen samenwerken met onderwijsinstellingen. Onderwijsinstellingen kunnen hiervoor ook personeel aanstellen. Het schoolbestuur dat deelneemt aan die projecten kan daarvoor bijkomend personeel aanwerven en de personeelskost aanrekenen op de financiering door Leerpunt die daarvoor de hogervermelde subsidies aanwendt.”

12.2. Over de wijze waarop de Stichting Leerplicht bij het verlenen van de subsidies aan de betrokken besturen is gebonden aan de Vlaamse Codex Overheidsfinanciën, zoals in de memorie van toelichting wordt voorgehouden, preciseerde de gemachtigde het volgende:

“De subsidie aan Leerpunt is onderworpen aan de bepalingen van hoofdstuk 8 van de Vlaamse Codex Overheidsfinanciën van 29 maart 2019. Leerpunt moet bij de aanwending van de subsidie ook rekening houden met deze bepalingen.”

12.3. Het verdient aanbeveling om deze verduidelijkingen op te nemen in de memorie van toelichting.

13. Deze opmerkingen gelden ook voor de artikelen 84, 86, 90 en 95 van het voorontwerp.

Hoofdstuk 6 – Wijzigingen van de Codex Secundair Onderwijs van 17 december 2010

Artikel 33

14.1. Artikel 33 van het voorontwerp heeft tot doel om de aansprakelijkheid in geval van schade berokkend door de leerling-stagiair zoals momenteel geregeld in artikel 123/20 van de Codex Secundair Onderwijs in overeenstemming te brengen met de bepalingen van het boek 6 van het nieuwe Burgerlijk Wetboek, dit met terugwerkende kracht tot 1 januari 2025, datum waarop de betrokken bepalingen van het Burgerlijk Wetboek in werking zijn getreden.

De wijziging heeft onder meer tot gevolg dat de beperking van de aansprakelijkheid van de ouders tot de gevallen wanneer de minderjarige leerling-stagiair persoonlijk aansprakelijk is (bedrog, zware schuld, gewoonlijk voorkomende lichte schuld) wordt uitgebreid tot andere titularissen van het gezag over de persoon van de minderjarige (adoptanten, voogden en pleegzorgers) zoals bedoeld in artikel 6.12 van het Burgerlijk Wetboek en dat de aansprakelijkheid van personen belast met het toezicht op anderen, bedoeld in artikel 6.13 van het Burgerlijk Wetboek, waaronder de onderwijsinstelling die objectief aansprakelijk is voor fouten van leerlingen die onder haar toezicht staan, voortaan ook wordt beperkt tot enkel de gevallen waarin de leerling-stagiair persoonlijk aansprakelijk is.

14.2. De gemachtigde heeft bevestigd dat het beperken van de aansprakelijkheid van andere personen tot die gevallen waarin de leerling-stagiair persoonlijk aansprakelijk kan worden gesteld, niet impliceert dat die personen hun aansprakelijkheid niet meer zouden kunnen weerleggen overeenkomstig de artikelen 6.12 en 6.13 van het Burgerlijk Wetboek door aan te tonen dat de schade niet te wijten is aan een fout in hun toezicht. Het verdient aanbeveling, zoals de gemachtigde trouwens ook voorstelde, om dit in de memorie van toelichting te verduidelijken.

14.3. Over de uitwerking in de tijd van de nieuwe bepalingen inzake de beperking van de aansprakelijkheid, zie opmerking 31.1 tot 31.4.

14.4. Artikel 33, 3°, voegt een zinsnede in waardoor de stagegever voortaan wordt beschouwd “als een aansteller als vermeld in artikel 6.14 van het Burgerlijk Wetboek”. Het genoemde artikel 6.14 bestaat evenwel uit twee paragrafen, waarvan enkel de eerste paragraaf betrekking heeft op de aansprakelijkheid van de aansteller. De tweede paragraaf betreft immers specifiek de aansprakelijkheid van de rechtspersoon van publiek recht voor schade veroorzaakt door diens personeelsleden. Als de stagegever uitsluitend als aansteller wordt beschouwd, verdient het aanbeveling omwille van de duidelijkheid enkel te verwijzen naar artikel 6.14, § 1 van het Burgerlijk Wetboek.

Artikel 34

15. Artikel 34, 1°, van het voorontwerp voegt een nieuw punt 3°/1 toe waarin wordt bepaald dat 7de leerjaren niet aan doelen gekoppeld zijn. Aangezien er niet meteen een reden is om de chronologische nummering te doorbreken en het nieuwe punt tussen de overige punten van de opsomming in te voegen, zoals de gemachtigde trouwens bevestigde, verdient het aanbeveling om de tekst als een punt 5° toe te voegen aan de opsomming.

Artikel 37

16. In het bij artikel 37 vervangen artikel 177, tweede lid, van de Codex Secundair Onderwijs wordt de Vlaamse Regering gemachtigd om af te wijken van de termijn waarbinnen bij overmacht de vrije programmaties worden gemeld aan de bevoegde diensten van de Vlaamse overheid. In de memorie van toelichting wordt gesteld dat die bevoegdheid doorgedelegeerd moet worden aan de minister.

Bevraagd over de draagwijdte van de machtiging aan de Vlaamse Regering, preciseerde de gemachtigde het volgende:

“Door de snelheid waarmee overmachtssituaties zich kunnen voordoen en moeten opgelost worden, is het aangewezen dat de hier voorziene afwijking van de indieningstermijnen verder doorgedelegeerd wordt van de Vlaamse Regering aan de Vlaamse minister, bevoegd voor onderwijs. Het is niet de bedoeling om een algemeen verordenend kader te creëren, maar om aan de minister de bevoegdheid te geven om in individuele situaties te beoordelen of aan de decretale voorwaarden inzake overmacht is voldaan en of een afwijking van de termijnen toegestaan kan worden.”

Het verdient aanbeveling om deze precisering op te nemen in de memorie van toelichting, zodat het niet-verordenend karakter van de machtiging duidelijk wordt.

17. Een gelijkaardige opmerking kan worden gemaakt bij artikel 48 van het voorontwerp.

Artikel 45

18. Bij deze bepaling kan worden verwezen naar opmerking 9.

Artikel 47

19.1. De vervanging van artikel 253/63, § 1, derde lid, van de Codex secundair onderwijs beoogt het afleveren van een deelcertificaat aan een cursist van de opleiding Basisverpleegkunde van het hoger beroepsonderwijs in scholen voor voltijds secundair onderwijs, die wordt uitgeschreven zonder de opleiding Basisverpleegkunde met vrucht te hebben beëindigd, te vervangen door het afleveren van een “document” waarin de met vrucht beëindigde opleidingsonderdelen worden vastgelegd.

19.2. Gevraagd wat het verschil is tussen een deelcertificaat en dergelijk “document” en waarom een deelcertificaat niet meer kan worden uitgereikt, antwoordde de gemachtigde:

“Dit is een administratieve reden, om de verwarring met het begrip deelcertificaat (dat een studiebewijs is) te vermijden. De ontworpen bepaling is analoog aan de definitie van creditbewijs in het hoger onderwijs: ‘creditbewijs: de erkenning van het feit dat een student blijkens een examen de competenties, verbonden aan een opleidingsonderdeel, heeft verworven. Deze erkenning wordt vastgelegd in een document of een registratie.’”

Gevraagd naar de juridische gevolgen van het “document” en of met het beoogde “document” de cursist wel degelijk bewijst dat die opleidingsonderdelen behaald zijn om een vrijstelling te bekomen en/of een nieuwe inschrijving in een andere instelling te verkrijgen, antwoordde de gemachtigde:

“Het klopt dat op basis van dit document een inschrijving en vrijstellingen in dezelfde opleiding aan een andere instelling kan worden gevraagd.”

19.3. Gelet op het feit dat een nieuw begrip wordt gehanteerd en de precieze rechtsgevolgen niet blijken uit de tekst van het ontworpen artikel 253/63, § 1, derde lid, van de Codex secundair onderwijs, dient de tekst van de ontworpen bepaling in die zin te worden verduidelijkt.

Hoofdstuk 7 – Wijzigingen van de Codex Hoger Onderwijs van 11 oktober 2013

Artikel 66

20. In de memorie van toelichting wordt gesteld dat met het ontworpen artikel II.398, tweede lid, van de Codex Hoger Onderwijs explicieter wordt geformuleerd dat de vervulling van elke opdracht in een samenwerkingsverband tussen één hogeschool en meer scholen van het voltijds secundair onderwijs “al dan niet uniform kan zijn voor alle scholen”, wat evenwel niet het uitgangspunt is van de decreetgever.

Het komt de Raad van State voor dat deze bedoeling beter bereikt zou worden als het nieuw ingevoegde lid als volgt wordt geformuleerd:

“In een samenwerkingsverband tussen één hogeschool en meerdere scholen van het voltijds secundair onderwijs kan de vervulling van elke opdracht, vermeld in het eerste lid, betrekking hebben op elke secundaire school afzonderlijk of op meerdere secundaire scholen samen”.

Artikel 64

21.1. Artikel 64 van het voorontwerp heeft tot doel om de aansprakelijkheid in geval van schade berokkend door de student-stagiair zoals momenteel geregeld in artikel II.355/1 van de Codex Hoger Onderwijs in overeenstemming te brengen met de bepalingen van het boek 6 van het nieuwe Burgerlijk Wetboek, dit met terugwerkende kracht tot 1 januari 2025, datum waarop de betrokken bepalingen van het Burgerlijk Wetboek in werking zijn getreden.

De wijziging heeft onder meer tot gevolg dat de beperking van de aansprakelijkheid van de ouders tot de gevallen wanneer de minderjarige student-stagiair persoonlijk aansprakelijk is (bedrog, zware schuld, gewoonlijk voorkomende lichte schuld) wordt uitgebreid tot andere titularissen van het gezag over de persoon van de minderjarige (adoptanten, voogden en pleegzorgers) zoals bedoeld in artikel 6.12 van het Burgerlijk Wetboek en dat de aansprakelijkheid van personen belast met het toezicht op anderen, bedoeld in artikel 6.13 van het Burgerlijk Wetboek, waaronder de onderwijsinstelling die objectief aansprakelijk is voor fouten van leerlingen die onder haar toezicht staan, voortaan ook wordt beperkt tot enkel de gevallen waarin de student-stagiair persoonlijk aansprakelijk is.

21.2. De gemachtigde heeft bevestigd dat het beperken van de aansprakelijkheid van andere personen tot die gevallen waarin de student-stagiair persoonlijk aansprakelijk kan worden gesteld, niet impliceert dat die personen hun aansprakelijkheid niet meer zouden kunnen weerleggen overeenkomstig de artikelen 6.12 en 6.13 van het Burgerlijk Wetboek door aan te tonen dat de schade niet te wijten is aan een fout in hun toezicht. Het verdient aanbeveling, zoals de gemachtigde trouwens ook voorstelde, om dit in de memorie van toelichting te verduidelijken.

21.3. Over de uitwerking in de tijd van de nieuwe bepalingen inzake de beperking van de aansprakelijkheid, zie opmerking 31.1. tot 31.4.

21.4. Artikel 64, 4°, voegt een zinsnede in waardoor de stagegever voortaan wordt beschouwd “als een aansteller als vermeld in artikel 6.14 van het Burgerlijk Wetboek”. Het genoemde artikel 6.14 bestaat evenwel uit twee paragrafen, waarvan enkel de eerste paragraaf betrekking heeft op de aansprakelijkheid van de aansteller. De tweede paragraaf betreft immers specifiek de aansprakelijkheid van de rechtspersoon van publiek recht voor schade veroorzaakt door diens personeelsleden. Als de stagegever uitsluitend als aansteller wordt beschouwd, verdient het aanbeveling omwille van de duidelijkheid enkel te verwijzen naar artikel 6.14, § 1 van het Burgerlijk Wetboek.

Artikel 69

22. Bij deze bepaling kan worden verwezen naar opmerking 4.1 tot 4.4.

Hoofdstuk 8 – Wijzigingen van de Codificatie sommige bepalingen voor het onderwijs van 28 oktober 2016

23. Bij dit hoofdstuk zijn geen opmerkingen te maken.

Hoofdstuk 9 – Wijzigingen van het decreet Rechtspositie Basiseducatie van 7 juli 2017

Artikel 71

24. Het ontworpen artikel 76 van het van het decreet van 7 juli 2017 ‘betreffende de rechtspositie van de personeelsleden in de basiseducatie’ heeft betrekking op de begeleiding die wordt opgevat als een informele procedure, waarvoor het centrumbestuur de regels vastlegt en de evaluator voor de begeleiding een coach voorziet. Het ontworpen artikel 76, vierde lid, voert in die procedure het recht in voor het personeelslid om een opvolgingsgesprek te vragen. Daarvan “kan” op verzoek van zowel het personeelslid als de evaluator een verslag worden opgemaakt.

In de memorie van toelichting wordt evenwel het volgende opgemerkt:

“Van zo’n opvolgingsgesprek kan een verslag worden opgemaakt worden (...). Wanneer een van de beide partijen expliciet om een opvolgingsgesprek vraagt, *moet* wel een verslag worden opgemaakt.” (eigen cursivering)

Indien het de bedoeling is dat bij een vraag om een opvolgingsgesprek verplicht een verslag wordt opgesteld, dient dit in de ontworpen bepaling duidelijk tot uitdrukking te komen. In elk geval dienen de memorie van toelichting en de tekst van het ontworpen artikel 76 op elkaar te worden afgestemd.

Hoofdstuk 10 – Wijzigingen van het decreet van 9 maart 2018 betreffende het deeltijds kunstonderwijs

Artikel 82

25. Artikel 82, 2°, van het voorontwerp wijzigt artikel 52, vierde lid, van het decreet deeltijds kunstonderwijs door in te voegen dat ook voor kortlopende studierichtingen en specialisaties een IAC-leerling de opleiding met één jaar kan verlengen.

In de ontworpen zinsnede is sprake van “de kortlopende studierichting of de specialisatie”, terwijl overeenkomstig artikel 3, 57°, van het decreet deeltijds kunstonderwijs een specialisatie een kortlopende studierichting is. De vermelding van “of de specialisatie” lijkt dus overbodig en kan wellicht worden weggelaten.

26. Omwille van de coherentie lijkt ook in de laatste zin van artikel 52, vierde lid, van het decreet deeltijds kunstonderwijs de zinsnede “de kortlopende studierichting” te moeten worden ingevoegd.

Hoofdstuk 11 – Wijziging van het decreet van 27 april 2018 betreffende de leerlingenbegeleiding in het basisonderwijs, het secundair onderwijs en de centra voor leerlingenbegeleiding

27. Bij dit hoofdstuk zijn geen opmerkingen te maken.

Hoofdstuk 12 – Wijzigingen van het decreet van 3 juni 2022 tot het nemen van dringende maatregelen in het onderwijs naar aanleiding van de Oekraïne-crisis en tot wijziging van het decreet van 15 juni 2007 betreffende het volwassenenonderwijs voor leerlingen en studenten die ressorteren onder richtlijn 2001/55/EG van de Raad van 20 juli 2001 betreffende minimumnormen voor het verlenen van tijdelijke bescherming in geval van massale toestroom van ontheemden en maatregelen ter bevordering van een evenwicht tussen de inspanning van de lidstaten voor de opvang en het dragen van de consequenties van de opvang van deze personen – (II)

Artikelen 87, 88 en 89

28. Volgens de memorie van toelichting worden de artikelen 27, 29, 30, 31, 36, 42 en 43 van het decreet van 3 juni 2022¹¹ opgeheven, omdat er ondertussen in het decreet rechtspositie personeelsleden gemeenschapsonderwijs, het decreet personeelsleden gesubsidieerd onderwijs en het decreet rechtspositie basiseducatie sinds 1 september 2024 een generieke uitzondering is opgenomen voor de voorlopige tijdelijke aanstelling van een personeelslid met een buitenlands diploma die gelijkwaardigheid heeft aangevraagd bij NARIC. Volgens de memorie van toelichting is die generieke uitzondering ook van toepassing op inwoners van Oekraïne die vallen onder richtlijn 2001/55/EG van de Raad van 20 juli 2001, zodat de opgeheven bepalingen overbodig zijn geworden.

De bepalingen van het decreet van 3 juni 2022 die afwijken van de decreten rechtspositie, nl. de artikelen 17 tot 19, voor wat betreft de rechtspositie van het gemeenschapsonderwijs, en de artikelen 20 tot 22, voor wat betreft het gesubsidieerd onderwijs, worden evenwel door het ontwerp niet opgeheven; enkel de bepalingen die een recht op salaris(toelage) invoeren voor de betrokken school- of centrubesturen worden opgeheven. De vraag rijst dus naar de verhouding tussen de artikelen 17 tot 22 van het decreet van 3 juni 2022, die als een *lex specialis* lijken te kunnen worden beschouwd, en de artikelen 17, § 2, van het decreet rechtspositie personeelsleden gemeenschapsonderwijs en 19, § 3, van het decreet rechtspositie personeelsleden gesubsidieerd onderwijs. Die vraag rijst inzonderheid omdat de artikelen 17 tot 22 van het decreet van 3 juni 2022 een aantal bepalingen bevatten, die niet voorkomen in de artikelen 17, § 2, van het decreet rechtspositie personeelsleden gemeenschapsonderwijs en 19, § 3, van het decreet rechtspositie gesubsidieerd onderwijs, zoals bijvoorbeeld de verplichting voor het betrokken personeelslid om aan te tonen dat het van onberispelijk gedrag is. Als het effectief zo is, zoals de memorie van toelichting voorhoudt, dat de artikelen 17, § 2 van het decreet rechtspositie personeelsleden gemeenschapsonderwijs en artikel 19, § 3, van het decreet rechtspositie personeelsleden gesubsidieerd onderwijs in de plaats zijn gekomen van de artikelen 17 tot 22 van het decreet van 3 juni 2022, dan verdient het omwille van de rechtszekerheid aanbeveling om ook de artikelen 17 tot 22 van het decreet van 3 juni 2022 op te heffen. De gemachtigde verklaarde dat deze bepalingen “kunnen geschrapt worden”.

¹¹ Decreet van 3 juni 2022 ‘tot het nemen van dringende maatregelen in het onderwijs naar aanleiding van de Oekraïne-crisis en tot wijziging van het decreet van 15 juni 2007 betreffende het volwassenenonderwijs voor leerlingen en studenten die ressorteren onder richtlijn 2001/55/EG van de Raad van 20 juli 2001 betreffende minimumnormen voor het verlenen van tijdelijke bescherming in geval van massale toestroom van ontheemden en maatregelen ter bevordering van een evenwicht tussen de inspanning van de lidstaten voor de opvang en het dragen van de consequenties van de opvang van deze personen’.

Hoofdstuk 13 – Wijzigingen van het decreet van 5 mei 2023 over leersteun

29. Behalve een verwijzing naar opmerkingen 12.1 tot 13, zijn bij dit hoofdstuk zijn geen opmerkingen te maken.

Hoofdstuk 14 – Wijzigingen van het decreet van 16 juni 2023 over de onderwijsinternaten

Artikelen 91 en 92

30. De artikelen 91, 1°, en 92 van het voorontwerp vervangen telkens de zinsnede “de opleiding Verpleegkunde van het hoger beroepsonderwijs, vermeld in artikel 124, derde lid, van dezelfde codex” door de zinsnede “de opleidingen van het hoger beroepsonderwijs, vermeld in deel IV, titel 1, hoofdstuk 1/1, van de Codex Secundair Onderwijs van 17 december 2010”. Aangezien de artikelen van het genoemde hoofdstuk 1/1 betrekking hebben op uiteenlopende aspecten van de opleidingen, bijvoorbeeld de studieomvang (artikel 168/4), de kwaliteitsbewaking (artikel 168/5) en de organisatie van bijzondere pedagogische taken (artikel 168/6), verdient het aanbeveling om meer specifiek te verwijzen, zoals de gemachtigde trouwens zelf beaamde, naar artikel 168/3, § 1, 3°, dat opsomt welke opleidingen van het hoger beroepsonderwijs kunnen worden ingericht door scholen voor voltijds secundair onderwijs.

Hoofdstuk 15 – Slotbepalingen

Artikel 97

31.1. Artikel 97, zesde lid, van het voorontwerp, regelt de temporele werking van de artikelen 27, 33 en 64 van het voorontwerp, dit zijn de bepalingen die betrekking hebben op de aansprakelijkheid van respectievelijk de cursist-stagiair in het volwassenenonderwijs, de leerling-stagiair in het secundair onderwijs en de student-stagiair in het hoger onderwijs.

31.2. Artikel 1.2. van het Burgerlijk Wetboek bepaalt het volgende:

“De wet beschikt alleen voor de toekomst. Zij heeft geen terugwerkende kracht tenzij dit noodzakelijk is voor een doelstelling van algemeen belang.

Behoudens andersluidende bepaling, is een nieuwe wet niet alleen van toepassing op situaties die na haar inwerkingtreding ontstaan, maar ook op de toekomstige gevolgen van onder de vroegere wet ontstane situaties die zich voordoen of voortduren onder de nieuwe wet, voor zover dit geen afbreuk doet aan reeds onherroepelijk vastgestelde rechten.

(...).”

Met het tweede lid van artikel 1.2. van het Burgerlijk Wetboek heeft de wetgever het beginsel bevestigd dat door de rechtspraak uit artikel 2 van het Oud Burgerlijk Wetboek¹² werd

¹² Dat werd vernummerd tot artikel 1 bij wet van 18 juni 2018 met ingang van 31 maart 2019 en opgeheven bij wet van 28 april 2022, met ingang van 1 januari 2023.

afgeleid.¹³ Met betrekking tot de temporele werking van regels inzake burgerlijke aansprakelijkheid, hield artikel 2 van het Oud Burgerlijk Wetboek – en dus ook artikel 1.2. van het Burgerlijk Wetboek¹⁴ - volgens het Hof van Cassatie in dat “[e]en vordering tot schadevergoeding dient te worden beoordeeld volgens de wet die van kracht is op het ogenblik dat het schadeveroorzakende feit werd gepleegd, tenzij de wet anders bepaalt.”¹⁵

31.3.1. Artikel 97, zesde lid, van het voorontwerp wijkt uitdrukkelijk af van het bepaalde in artikel 1.2. van het Burgerlijk Wetboek en verleent terugwerkende kracht aan de artikelen 27, 33 en 64 van het voorontwerp, tot 1 januari 2025. In de memorie van toelichting wordt bij de bespreking van de artikelen 27, 33 en 64 verduidelijkt dat de artikelen “retroactief [worden] aangepast aan de huidige aansprakelijkheidsregels die in werking traden op 1 januari 2025”.

Zoals hierboven werd aangegeven (opmerkingen 10.1, 15 en 21.1), wordt de groep van personen die het gezag over minderjarigen uitoefenen waarvoor een beperking van de aansprakelijkheid geldt voor schade veroorzaakt door de (minderjarige) cursist-stagiair, leerling-stagiair en student-stagiair ruimer omschreven en wordt een nieuwe beperking van de aansprakelijkheid van de personen die belast zijn met het toezicht op anderen voor schade veroorzaakt door de cursist-stagiair, leerling-stagiair en student-stagiair ingevoerd. De terugwerkende kracht lijkt er dan ook toe te kunnen leiden dat personen die tussen 1 januari 2025 en het ogenblik waarop de ontworpen regeling bekend wordt gemaakt schade hebben geleden door een schadeveroorzakend feit dat is veroorzaakt door een cursist-stagiair, leerling-stagiair, of student-stagiair waarvoor deze niet persoonlijk aansprakelijk is, niet langer met goed gevolg een aansprakelijkheidsvordering kunnen instellen tegen bepaalde titularissen van het gezag over de minderjarige stagiair of tegen de onderwijsinstelling, omdat ze zich niet meer kunnen beroepen op de wet die van kracht is op het ogenblik dat het schadeveroorzakende feit werd gepleegd. Onder de huidige regeling die sinds 1 januari 2025 van toepassing is, kunnen ze immers wel een dergelijke vordering instellen. Aldus lijkt met terugwerkende kracht terug te worden gekomen op reeds ontstane gevolgen van een bestaande situatie en wordt mogelijk de afloop van reeds ontstane geschillen beïnvloed.

¹³ COLSON, P. en GEORGE, F., “L’application de la loi dans le temps : premier regard sur l’article 1.2 de Code Civil » in DIRIX, E. en WÉRY, P., (eds), *Le livre 1er du Code civil : dispositions générales*, Brussel, Larcier, 2024, (59), 70.

¹⁴ COLSON, P. en GEORGE, F., “L’application de la loi dans le temps : premier regard sur l’article 1.2 de Code Civil » in DIRIX, E. en WÉRY, P., (eds), *Le livre 1er du Code civil : dispositions générales*, Brussel, Larcier, 2024, (59), 71.

¹⁵ Cass. 14 november 2014, *Arr.Cass.* 2014, 2595. Zie ook reeds Cass. 15 november 1991, *Arr.Cass.* 1991-92, 421: “dat de wet die toepasselijk is op het ogenblik waarop het schadeverwerkend feit zich heeft voorgedaan, in de regel bepaalt of al dan niet een vergoeding verschuldigd is.” Zie ook Cass. 12 september 1940, *Pas.* 1940, I, 215 : “Attendu qu’une loi, fût-elle d’ordre public, qui modifie une règle de responsabilité ou établit une responsabilité nouvelle, ne régit la réparation des dommages dont la cause est antérieure à sa mise en vigueur (...) ; » Cass. 20 november 1967, *Arr.Cass.* 1968, 408 ; Cass. 20 maart 1981, *Arr.Cass.* 1980-81, 812 ; Cass. 22 maart 1982, *Arr.Cass.* 1981-82, 904.

31.3.2. Gevraagd om in het licht van het voorgaande de terugwerkende kracht te verantwoorden en gevraagd of de beperking van de aansprakelijkheid afbreuk zou kunnen doen aan lopende betwistingen of hangende geschillen ten gevolge van feiten die zouden (zijn) ontstaan tussen 1 januari 2025 en de bekendmaking van het aan te nemen decreet, antwoordde de gemachtigde:

“De bedenking van de Raad van State is terecht. We schrappen de retroactiviteit en voorzien een inwerkingtreding de dag na publicatie in het Belgisch Staatsblad.”

31.3.3. Artikel 97, zesde lid, dient bijgevolg te worden aangepast. Als de stellers van het ontwerp elke mogelijke twijfel willen uitsluiten over de temporele werking van de ontworpen aansprakelijkheidsregels kunnen zij, overeenkomstig artikel 1.2, tweede lid, van het Burgerlijk Wetboek, uitdrukkelijk bepalen dat de artikelen 27, 33 en 64 uitsluitend van toepassing zijn op schadeverwekkende feiten die zich voordoen na de inwerkingtreding van deze bepalingen.

31.4. Over de suggestie van de gemachtigde om te voorzien in een inwerkingtreding de dag na bekendmaking in het Belgisch Staatsblad kan het volgende worden opgemerkt. Tenzij er een specifieke reden bestaat om af te wijken van de gangbare termijn van inwerkingtreding van decreten, vastgesteld bij artikel 56 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 ‘tot hervorming der instellingen’, dient te worden afgezien van de onmiddellijke inwerkingtreding, teneinde eenieder een redelijke termijn te geven om kennis te nemen van de nieuwe bepalingen.

Gevraagd naar een dergelijke specifieke reden, verklaarde de gemachtigde het volgende:

“De doelstelling is dat de regelgeving wordt aangepast aan de invoering van boek 6 van het nieuw Burgerlijk Wetboek, dat al in werking trad op 1 januari 2025. De aansprakelijkheidsregels voor de ouders/personen die op globale wijze en duurzaam de levenswijze van een ander persoon organiseren van leerling-stagiairs, retroactief aanpassen is niet mogelijk, maar om toch zo snel mogelijk de situaties van aansprakelijkheid te ondervangen en dus de rechtsbescherming te bieden, is de datum van inwerkingtreding 1 dag na publicatie in het Belgisch Staatsblad.”

DE GRIFFIER

DE VOORZITTER

Eline YOSHIMI

Pierre LEFRANC